

Setkání obřích modelů ve Frýdku-Místku

Před více než deseti léty z popudu známého maketáře Jiřího Banaše uspořádal Pobeskydský aviatický klub ve Frýdku-Místku první ročník Setkání obřích modelů. Akce tenkrát oslovila modelářskou veřejnost a zájemce o létání, kteří neměli možnost doposud na severu Moravy takové setkání navštívit.

I letos bylo možné první srpnový víkend nalézt modelářský národ na letišti Pobeskydského aviatického klubu v Místku-Bahně, kde se setkání konalo již po dvanácté. Protože na jaře vešel v platnost Doplněk X Leteckého zákona, který vydal Úřad pro civilní letectví, bylo letos nutné omezit hmotnost létajících modelů na 20 kilogramů. I přesto se na stojánce letiště Místek-Bahno objevilo 89 modelů letadel.

Počasí letos bylo akci přívětivě nakloněno, a tak již ve čtvrtek se v kempu na okraji letiště objevily první dvě skupinky modelářů. Jednou z nich byl známý „klan Knapů“ z České Skalice a další dva mladí modeláři ze Žiliny. Ve stejný den vyrostl na ploše i obrovský stan společnosti Valach motor, který pak poskytoval zázemí především členům Výzkumného ústavu valašského letectva.

Do pátečního večera byl kemp pro modeláře téměř plný, a to tak, že jsme museli posunout i stánky s občerstvením, aby nestály uprostřed stanujících modelářů. V sobotu ráno vysvitlo slunce a setkání se po krátkém brífinku podařilo zahájit přesně podle časového plánu.

Ukázky pro diváky letos zahájil čtrnáctiletý talentovaný pilot Filip Byrtus z LMK Třinec se svým modelem Yak 55M z produkce Krill model a hned na úvod svou 3D sestavou nalaďil diváky na tu správnou vlnu.

Jako další se představili členové pořádajícího klubu. René Hradil s třímetrovým modelem Citabrie, poháněným motorem Titan ZG 45 cm³,

Jak-3 Jiřího Petra v nízkém průletu

a po něm Rostislav Řehák s modelem Z-37 Čmelák na motor 26 cm³ čínské produkce, řízeným soupravou Hitec Eclipse s instalovaným systémem Duplex firmy JETI model, která akci významně podpořila sponzorsky.

Dále již pokračovaly ukázky modelů v pořadí, v jakém se modeláři hlásili ke startu. A že to letos byla pořádná tlačenička!

Soutěžní maketu sovětského stíhače Jak-3 bezchybně těsně nad plochou letiště vodil Jiří Petr. Model v měřítku 1 : 4 má rozpětí 2 230 mm a mnozí při Jirkově produkci konečně pochopili, proč na internetových diskusích užívá přezdívku Hoblík.

IS-B Komar Jiřího Sedláčka

Model Dake VI Davida Krause z Kravař byl postaven jako účelový stroj pro rekreační poletování s tím, že bude svými tvary připomínat stroj z první světové války. Je to jeden z nejstarších modelů, které David Kraus provozuje, ale stále velice přitažlivý. Má rozpětí 1 700 mm, pohání jej motor Saito 91 o objemu 15 cm³ a ořechového odstínu jeho povrchu bylo dosaženo nástřikem lazurovacího laku na nábytek.

Velice pěknou plně konstrukční polomaketu Čmeláka s imatrikulací podle předlohy z filmu Vesničko má středisková předváděl František Hrbáček z Holešova. Jeho model má rozpětí 2 500 mm, hmotnost 11 kg a je poháněn motorem ZG 38 Titan.

Z modelářského klubu Třebíč-Borovina přijeli Jiří a Petr Sedláčkovi, kteří přivezli maketu polského historického větroně IS-B Komar, který má v měřítku 1 : 4 rozpětí 4 m, a rov-

Letovou část setkání zahájil čtrnáctiletý Filip Byrtus

Na stojánce u okraje letiště byl poprvé veřejně vystaven model Vladimíra Cimboty z Rýmařova Zalewski WZ-XI Kogutek. Model velice zajímavého letounu, jehož název mu dal především tvar zadní části, lákal milovníky „zlatého věku letectví“. Je postaven v měřítku 1 : 2,62 a má rozpětí rovně 3 m. Osazen je motorem ZG 62 Titan. Jde o polomaketu klasické konstrukce s příhradovým trupem, který je polepen 0,6 mm překližkou. Křídlo je potaženo Solar-texem. Na modelu je použito 86 napínáků a cca 40 metrů lanka o průměru 1 mm. Model je teprve připraven k záletu, ale i tak sklídl velkou pozornost.

Mezi letadla nejmodernějších ladných aerodynamických tvarů patřil model DA 42 Twin Star Jaroslava Veliska. Polomaketa má v měřítku 1 : 5 rozpětí 2 690 mm a letovou hmotnost 5 990 g. Je poháněna dvěma mototy Phasor 30/3 s regulátory JETI Advance 40-3P a dvěma bateriemi 3s2p Li-pol 4 000 mAh, které stačí na 12–14 minut letu. Model je vybaven zatahovacím podvozkem, pětídílné křídlo umožňuje dobrou skladovatelnost a transport. Trup je laminátový.

LF 107 Luňák Jiřího Pavlíka

něž známý tažný model Miss Morava. Jejich aerovleku využil majitel modelu dnes již historického československého větroně z padesátých let. S Luňákem LF 107 o rozpětí 3 750 mm a hmotnosti 2 500 g létal Jiří Pavlík z LMK Čmelák Holešov. Předloha tohoto modelu létá dodnes v Brně-Medlankách.

Rovněž z Třebíče byl další model: Fairey Swodfish Mk. II Miroslava Dvořáčka. Ten je osazen čtyřdobým motorem Saito FG-30.

Petr Knap létal s maketou DH 82A Tiger Moth, která pochází původně z dílny Lumíra Motla. Tento 18 kg model s rozpětím 2,7 m léty nic neztratil na své nádheře a je stále velice přitažlivý. Jeho reduktorem 2 : 1 zpřevodovaná vrtule na motoru ZG 62 Titan vyvolává dojem zvuku jako u čtyřřádku.

Ačkoli jsou Knapovi majiteli skutečně obřích modelů, do Frýdku-Místku mohli přivést jen modely, které splňují nové předpisy. A tak Lubomír Knap starší létal s Grobem G 109 a jeho syn Lubomír Knap

MiG-15 Michala Dvořáka z Ostravy

mladší s modelem Ryan. Škoda, že jejich Junkers F13 a Shorts 333 musejí nyní zahálet doma.

Nádherný červený Zlín XII se čtyřdobým motorem Roto 85 FS je prací Petra Lužného z Olomouce. Klasická konstrukce z balzy, smrku a překližky je potažena Solartexem, který je následně přestříkán akrylátovými barvami.

V odpoledním programu se představil s modelem Jak-55M úspěšný modelář Martin Hauk z LMK Meteor Havířov. S tímto 11kilogramovým modelem, který pohání 100cm³ motor Desert Aircraft z USA, létal také Martinův otec Miroslav Hauk, jenž se jinak v depu příkladně staral zejména o mladší modeláře.

Jety byly u nás letos zastoupeny pouze jediným modelem. MiG-15 Bis SB Michala Dvořáka z Ostravy vyloudil při svých přeletích i slzičku v oku mnoha diváků, kteří si pamatují ještě dobu, kdy se jich nad naší republikou proháněly celé svazy.

Jedním z nejčastěji létajících modelářů byl Karel Bambula z Venkova u Jihlavy. Jeho Ultimate na motor ZDZ 100 cm³ s vlastnoručně zhotovenou vrtulí dokázal nastoupat až neuvěřitelné výšiny.

Slovenských modelářů letos nepřijelo moc (ve stejný termín se totiž konala i modelářská akce v polském Nowem Targu), reprezentace Slovenska zůstala především na otci a synovi Procházkových z Modelklubu Liptov. Ing Jan Procházka přivezl zcela nový model Stinson Reliant SR-9

s rozpětím 2 553 mm a hmotností 9,5 kg. Model je osazen motorem ZG Titan o objemu 38 cm³. Jozef Kumorovitz z modelářského klubu RC Tatrov předvedl Zlín Z-50LS ze stavebnice firmy Reichard model-sport s motorem DLE 56 cm³. Zlín

Tiger Moth, se kterým létá Petr Knap

VÚVL nastupuje po vzoru našich olympioniků pod deštníky a v holínkách

Kogutka zálet teprve čeká, ale již nyní budí velkou pozornost

50 měl na ploše rovněž Petr Řehák z pořádajícího klubu, ale ten pochází ze stavebnice J. Šaška z Prahy a má motor ZDZ 40 cm³.

Skupina Great War Flying Circus k nám letos zavítala v opravdu silné sestavě. Ačkoliv to na počátku

sezony vypadalo na to, že skupina bude kvůli novým předpisům „uzemněná“, podařilo se jí dostat téměř všechny své modely do limitu. Samozřejmě modely trochu odnesly, že z nich jejich majitelé museli demontovat vše, co není potřebné pro samotný bezpečný let. A tak z nich zmizely figuríny pilotů, odšroubovaly se makety palubních desek a i další nefunkční prvky (Srdce nad tím bolí!). Již tradičně jsme mohli obdivovat modely z období I. světové války také na samostatné stojance. Přístup této skupiny k divákům je opravdu příkladný. Zodpovědět stovky dotazů a vyhovět požadavkům diváků na vyfotografování s modely jejím členům nečiní opravdu žádné potíže.

Vystoupení létajícího cirkusu, jehož se účastnilo v sobotu osm strojů a v neděli sedm, je vynikajícím akčním divadlem se silnými pyrotechnickými efekty, sirénami a dramatickým komentářem popisujícím scénu napadení francouzského letiště. Modely bitvy přestály bez úhony, a tak se s nimi jistě ve Frýdku-Místku setkáme i napřesrok.

To modely z EPP patřící recesistické skupině s hrdým názvem Vý-

pení – na nějakou tu škodu zas tak citlivé nejsou. Letos opět VÚVL diváky překvapil: Nejenže na plochu letiště nastupoval přes slavobránu, kde sám sobě provolával slávu, ale po vzoru našich olympioniků v Londýně také v gumákách a s deštníky nad hlavou.

V jeho vystoupení, při němž v sobotu létalo dvacet strojů a v neděli dokonce jedenadvacet, letos v pozemním personálu k pyrotechnikům a zdravotní sestře přibyla i postava hrobníka, který se o „padlé“ letouny ihned postaral. Rozbitý letoun si nejprve přeměřil metrem a pak se jal kopat jámu. Pokud se mu nedostávalo práce, sám si lopatou nějaké to érečko sundal.

V anketě o nejzajímavější model letadla nebo letovou ukázkou zvítězil při tradičním hlasování diváků na útržcích vstupenek Filip Byrtus.

Cenu klubu získala trojice pilotů dvojplášňáků Pavel Vít, Radim Pyš a Lukáš Blažej za ukázkou téměř dokonalé slétanosti při společném letu.

Cenu za nejlepší skupinovou show jsme museli letos rozdělit, a to mezi Velkou a Malou válku, jak si je diváci pojmenovali. A bychom i my pořadatelé šli s dobou a olympijskou tradicí, rozhodli jsme se udělit také těmto skupinám „medaile“. Protože je ale čas krize a medaile z cenných kovů jsme si nemohli dovolit, udělili jsme je z domácích zásob, a to bramborové!

Cenu pro nejmladšího pilota, půlroční předplatné časopisu RC revue, předal Marku Špatenkovi ředitel vydavatelství RCR Petr Trněný a již tradiční cenu smolaře setkání za „největší pecku do země“ obdržel Hubert Kadula, za havárii, při níž si podle vlastních slov popletl, co je nahoru a co dolů při letu na zádech. Ať mu tedy náš smetaček a lopatka v jeho vývojové dílně dobře slouží, stejně tak jako model větroně od firmy Pelikan Daniel z Pardubic, která byla i letos hlavním sponzorem Setkání obřích modelů ve Frýdku-Místku.

Petr Řehák

zkumný ústav valašského letectva, která má již více než dvacet létajících strojů – alespoň na počátku vystou-

Otec a syn Procházkovi a jejich Stinson Reliant

